

Faulkner, o el final dels escriptors rebels

Antoni Serra

Llegia una biografia de Truman Capote —no excessivament estimulante, això és cert, sinó falaguerament mediocre— escrita per Gerald Clarke, *Truman Capote. A Biography* (1988), quan Jaume Vidal em telefona per recordar-me que, ara fa cent anys (no és que siguin gaire si t'has de condemnar promiscuament *in aeternum*), William Faulkner neixia a New Albany. I, res, que li hem de dedicar un monogràfic, diu ell. Ja sé què em toca: escriure alguna cosa sobre l'admirat narrador d'*Intruders in the Dust* i d'*As I Lay Dying*, tal com Déu i uns centenars de beats monjos manen... D'acord, entesos.

M'han dit que Faulkner i el cinema s'ajuntaren devers els anys trenta, però amb no gaire passió... Segur que va ser cosa de guionistes i d'altres vertebrats pilosos, em dic, sense trobar encara el clau roent on aferrar-m'hi.

I, de cop, és com si algú m'obris la capsula i jo fos el ninot que s'hi ha passat tancat segles i segles amb la molla comprimida: me'n record d'una secció, «Guionistes a Hollywood», i d'un article d'Elena Ortega —publicat el mes de febrer de 1996— que es titulava *Treballant a casa*. I vet aquí com, d'un racó no gaire alluny de la memòria, me'n revé un fragment: «El treball de Faulkner, com a guionista, poques vegades va arribar a la pantalla». I Faulkner (qui me'n podrà demostrar el contrari?) hi va sortir guanyant; i Hollywood, com sempre, hi va perdre—on era Griffith?— una

de les ja molt minses possibilitats de salvació: les gran companyies cinematogràfiques dels anys trenta i quaranta no eren més que l'avançada de la cultura homogeneïtzada que just ara, quan el nou mil·lenni es presenta com un equilibrista no gaire original, allarga la seva ombra patètica pertot arreu. A Hollywood, els gran genis sempre han acabat malament. Era possible ser Faulkner i viure com un guionista, aferrat a l'engranatge de la gran màquina?

Entre Jaume Vidal i Elena Ortega m'han transportat, per la màgia del túnel del temps, als meus anys d'universitari (a la vella Facultat de Medicina i, per extensió, al Clínic: disseccions, autòpsies —no sempre de matinada—, anàlisi no forçosament sintàctica de cadàvers conservats dins formol), que foren els anys, precisament, en què vaig llegir per primer cop Faulkner: *Absalom, Absalom!*, d'una complexitat que m'obligà a un esforç sobrehumà, però reeixit, malgrat la piconadora francointel·lectual de Taure i la seva Anatomia I. D'aleshores ençà, Faulkner va ser el meu autor preferit, fins al punt que gairebé el vaig sacralitzar. No ho dic amb complaença, sinó amb sinceritat, perquè, en literatura, mai no s'ha de sacralitzar res si no es vol arribar a l'absurd. Però havia passat el xarmpió de Baroja i Valle-Inclán, el d'Stevenson i Conrad, així que, entre medul·les i cerebels a hores i memoritzacions inacabables, vaig penetrar en els territoris sorprenents de Faulkner i d'Scott Fitzgerald, i vaig preferir la literatura (amb la dosi necessària de cel·luloide en blanc i negre), a la medicina...

Què en farem de la vida sense la literatura i sense el cinema, és a dir, sense imaginació ni llibertat?

Això mateix: pura (i puta) rutina light!

Cent anys de Faulkner, ara ja. La quantitat no és el problema perquè tot és relatiu. El problema és transmetre, comunicar les emocions que ens lliuen a Faulkner com "en la nit les flames a la fosca". Jaume Vidal i jo decidim de fer-ne una provatura i visionam un cop més *Barton Fink*, la pel·lícula dirigida pels germans Ethan i Joel Coen. En uns urinaris en blanc i negre, William Faulkner (o el seu antònim, W. P. Mayhew) hi deixa caure una sentència, un avís a la curiositat rebel d'un jove guionista acabat d'arribar a la màgia de la purpurina: «Tots els escriptors rebels, tard o d'hora, acabaran recalant aquí, a les grans mines de sal (Hollywood)», li amolla, amb aquella rotunditat descreguda i irònica. I Faulkner, per alliberar-se de l'absurd, de l'opressió i de la mediocritat, que no és mai gens ni mica efímera, ai las! clegeix com a antídoto allò que ell en diu «lubricant social» o sia, l'alcohol. Un altre més a la llista. Roth mateix, a París, hi troba empara, redòs, al seu estat d'exili perpetu o de desterrament d'un món tothora habitat i sempre inhabitable.

I què és el guionista —a Hollywood o al regne de Xauxa, tant és—, sinó un etern exilat de la geografia del no-res?

Faulkner fa dir a un dels seus personatges d'*Intruder in the Dust* que el que ens ha de «preocupar és a on anam i com». Però, anam a algun lloc? Ho podem preguntar a Capote, a Donald Trumbo, a Raymond Chandler... Ningú —no hi ha Internet que valgui en el cel miraculós dels querubins— no ens hi donarà resposta. El llenguatge de les ombres és el llenguatge del silenci. Faulkner, o W. P. Mayhew, ja ho va dir tot a *Barton Fink*.

Jo, entre i entre, patesc d'esclerosi aguda en aquesta societat de savis...

Ideo precor... ❖

Barton Fink

